

VEDANTISCHE BEGRIPPENLIJST – J

Introductie in Vedantisch zelfonderzoek – editie: november 2020

Verklaring van veelgebruikte Vedanta begrippen

Informatie uit de klassieke Vedanta traditie doorgegeven door Adi Shankaracharya – Swami Chinmayananda, Swami Dayananda Saraswati, en Swami Paramarthananda (traditionele sanyassis in de Saraswati orde), en James Swartz, Ted Schmidt. Samengesteld, bewerkt en vertaald uit het Engels door Jivan Rethmeier. Vedanta is gebaseerd op de ca. drieduizend jaar oude Indiase Vedische Geschriften, met name op belangrijke bronteksten als de Bhagavad Gita, Upanishads, en Brahma Sutras. Het is een “brahma vidya”, een bewustzijnswetenschap, waarin het vrij zijn van beperkingen – ultieme innerlijke vrijheid – als hoogste menselijke doel gezien wordt.

Jagat

De wereld; kosmos; universum.

Japa

Ook: japam (spr. “djappa”). Mentale herhaling van een mantra; in het bijzonder de herhaling van een van de namen van God, meestal een eigen persoonlijke mantra. | **Ajappa japa**: het natuurlijke, spontane geluid van de ademhaling dat er voortdurend is, extreem subtiel, en – ook al is het non-verbaal – de hoogste vorm van mantra.

Jiva of Jivatma

Puur bewustzijn in de “vorm” van een belichaamd wezen (plant, dier of mens); verwijst vooral naar de schijnbare persoon (individu). Zodra de eeuwige jiva zich identificeert met zijn subtiele lichaam (zijn primaire instrument) worden de gunas bindend. Identificatie betekent dat de jiva gelooft het subtiele lichaam te zijn, terwijl de jiva een pure reflectie is van “bestaan/bewustzijn”, er niet van afgescheiden, zoals het licht van de maan niet verschilt van het licht van de zon. Daar de identificatie zo stevig is gelooft de jiva echter dat hij denkt en voelt, en wordt er een verhaal gecreëerd over wat er is gebeurd, wat er nu gebeurt en wat er nog met hem of haar zal gaan gebeuren.

De jiva is onafgebroken in de ban van een gevoel van hulpeloosheid, wat zich manifesteert als een gevoel van minderwaardigheid. Diep van binnen weet de jiva wel dat hij of zij vrij is, en krachtig. Dat het niet zo voelt, is omdat de gunas elke gedachte en elk gevoel dicteren. En zo wordt het onbegrensde, actieloze “bestaan/bewustzijn” schijnbaar een ervarende entiteit.

Jiva (eeuwige -)

Het belichaamde wezen (individu) als pure reflectie van “bestaan/bewustzijn”, er niet van afgescheiden, zoals het licht van de maan niet verschilt van het licht van de zon. De jiva die zich nog niet geïdentificeerd heeft met zijn/haar subtiele lichaam (waardoor de gunas bindend worden). Jiva is een principe, een tattva, niet een specifieke persoon; je kunt het de universele mens noemen. In essentie is een jiva gereflecteerd puur bewustzijn plus de vijf elementen. Ook “prajna jiva” genoemd, of de kosmische persoon, basale persoon, onpersoonlijke entiteit.

VEDANTISCHE BEGRIPPENLIJST – J

Jivanmukta

Jivanmukta verwijst naar iemand die leeft in het besef het Zelf te zijn. Het is iemand die bevrijd is in dit leven, iemand die van het besef doordrongen is dat: (1) het Zelf onbegrensd is; (2) het Zelf en de wereld niet van elkaar verschillen; (3) degene die deze visie heeft, het Zelf is, niet een afgescheiden individu. Bhagavad Gita: het is wanneer "iemand zijn "Zijn" in puur bewustzijn heeft, wanneer iemand stevig geworteld is in non-dualiteit."

Jivanmukti

Bevrijding van samsara in het huidige leven. Bevrijding terwijl de persoon nog in dit leven, in dit lichaam is. Het betekent dat jij, puur bewustzijn, weet dat het individu (de persoon op je paspoort) een object is dat in jou – bron van alle geluk – verschijnt. Het maakt dat de jiva vrij is in het ervaren en genieten van objecten zoals ze zijn, daar de jiva volstrekt niet afhankelijk is van die objecten voor zijn/haar geluk.

Jivatman

Naam voor atman, puur bewustzijn geassocieerd met de drie lichamen/de vijf lagen. Anders gezegd: atman, zich manifesterend als individu. Ook genoemd: de brug tussen de ervaren entiteit en het Zelf (in Zen: "heldere buddha mind", in Dzogchen "rigpa" genoemd).

Jiva-jagat-Isvara-aikyam

Aikyam betekent eenheid (gelijk zijn); het wordt gebruikt om de eenheid van jiva (individu), jagat (het manifeste universum) en Isvara (God, de schepper) aan te duiden.

Jnana Yoga

(1) Het pad van Kennis; een pad voor hen die contemplatief van aard zijn en wiens vasanas overwegend sattvisch zijn. (2) Instrument waarmee de ware aard van het Zelf onthuld wordt via een systematische analyse van onze eigen ervaringen, door de toepassing van verschillende onderzoeksmethoden (prakriyas). (3) Voortdurende contemplatie op de natuur van het Zelf, zoals onderwezen in de Upanishads. Jnana yoga berust op de kracht van het intellect om onderscheid te kunnen maken, te analyseren en onderzoeken, verandering te bewerkstelligen. Het maakt het intellect los van het ego en traint het om zich te identificeren met het Zelf, en te denken vanuit het Zelf, waardoor onpersoonlijke waarheid en niet persoonlijk vooroordeel het centrum wordt van de gedachtenwereld van de onderzoeker.

Jnanendriyas

De vijf waarnemingsorganen of zintuiglijke organen, verantwoordelijk voor: Horen – Voelen – Zien – Proeven – Ruiken.

Jnani

Iemand die zelfkennis heeft verworven; de kennis dat zijn of haar werkelijke natuur puur bewustzijn is en dat dit puur bewustzijn niet anders is dan het aldoordringende puur bewustzijn dat Brahman genoemd wordt (jiva brahma aikyam).